

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Troost, troost Mijn volk (4)

Jesaja 40:11

“Hij zal Zijn kudde weiden gelijk een herder; Hij zal de lammeren in Zijn armen vergaderen, en in Zijn schoot dragen; de zogenden zal Hij zachtjes leiden”

De troost-boodschap, die Jesaja mag verkondigen aan de verstrooide ballingen, aan de treurigen Sions, loopt uit in deze heerlijke woorden.

Hij (de Heere) zal Zijn kudde weiden gelijk een herder. En het is zo vast waar! Want het is Gods eigen woord, dat bestaat in eeuwigheid, zo lezen we in vers 8. Het is de vreugde-boodschap, de goede boodschap, de blijde boodschap, het evangelie voor Gods volk van alle tijden en van alle plaatsen. O, nu zien we het, hoe God Zijn volk vertroosting schenkt. Immers: wanneer de Heere hun Herder is, wat zal hen dan nog ontbreken? Niets toch?

De Heere zal Zijn kudde weiden gelijk een herder. Herder! Wat een sprekende naam. Vooral voor Israël, waarvan de stamvaders immers herdersvorsten waren. De herder kende zijn schapen stuk voor stuk. Hij verzorgde ze met al de liefde van zijn herdershart. Hij trotseerde voor zijn schapen de grootste gevaren, de koude van de nacht en de hitte van de dag. Hij beklom de steilste paden, om afgedwaalde schapen weer bij de kudde te brengen. Grazige weiden zocht hij voor hen op, en hij leidde ze naar stille wateren. Het lammetje, dat beefde voor de klauw van de leeuw of beer, nam hij op zijn schouders, en met gevaar voor zijn eigen leven droeg hij het weg, buiten het gevaar.

Hij zal Zijn kudde weiden gelijk een herder. HIJ, dat is de Heere HEERE! (vers 10). De Heere: dat is God, de Verhevene, de Majesteitelijke, de Al-

machtige. De HEERE: dat is Jahweh, de Ik-zal-zijn-die Ik-zijn-zal, de trouwe Verbondsgod.

De Heere HEERE zal Zijn kudde weiden gelijk een herder. De Heere HEERE, de Herder van Zijn volk. Hij is de Almachtige. En dat is nodig. Reeds om één schaap te behouden. Daar is de werking van de almachtige God voor nodig, om één zondaar toe te brengen tot Zijn kudde, en hem te leren zich over te geven aan Zijn leiding. En eenmaal toegebracht tot de kudde, wat een liefde van de Herder wordt er dan vereist, om hem tot het einde toe bij de kudde te behouden. Daarvoor moet de Herder ook HEERE zijn. En Hij is het! De eeuwig getrouwe Verbondsgod. HEERE: God-naar-Zijn-volk-toe! HEERE: God-tot-Zijn-volk-neergebogen. HEERE: God-tot-Zijn-volk-afgedaald in de Borg van het Verbond: de Heere Jezus Christus, de Goede Herder, die Zijn leven stelde voor Zijn schapen.

In Nieuw-Testamentisch licht mogen we in onze tekst dan ook wel Zijn Naam lezen.

Door Hem, door de Heere Jezus zal de Heere Zijn volk weiden gelijk een herder. In Ezechiël 34:23 zegt de Heere het ook Zelf: “En Ik zal een enig Herder over hen verwekken, en Hij zal hen weiden, namelijk Mijn knecht David; Die zal ze weiden en Die zal hen tot een Herder zijn.” En “Mijn knecht David” is niemand anders dan Davids grote Zoon en Heere: de Christus!

De Heere Jezus Christus, de Herder van Zijn volk. De goede Herder! In Hem zijn al Gods deugden als in een brandpunt verenigd. Zijn liefde is zonder grens of maat. Hij stierf voor Zijn schapen en Hij leeft voor Zijn schapen. Zijn trouw is onwankelbaar.

Ondanks al hun omzwervingen geeft Hij Zijn schapen toch niet over aan hun dwaalziek hart. Elk kind van God, elk schaap van Zijn kudde vraagt zich toch wel eens in verwondering en aanbidding af: hoe is het mogelijk dat bij mijn ondankbare trouweloosheid Zijn trouw zo groot is, dat bij mijn hemeltergende ondankbaarheid Zijn liefde dezelfde blijft, dat bij mijn verschrikkelijke verdorvenheid Zijn ontferming niet ophoudt, dat Hij mij, die zo ver van Hem afdwaalde, toch weer opzocht en terechtbracht? O, het kan alleen omdat deze Herder Jehova-Jezus heet. Daarom kan Hij doen en doet Hij wat al ons menselijk denken oneindig ver overschrijdt.

Voor heel de kudde samen en voor elk schaap en lammetje, voor de sterken en de zwakken stelt Hij Zich tenvolle verantwoordelijk.

Het staat er zo wonderlijk teer: “Hij zal Zijn kudde weiden gelijk een herder. Hij zal de lammeren in Zijn schoot dragen; de zogenden zal Hij zachtjes leiden.”

Er is niet één gebrek, dat Hij niet kan vervullen. Geen enkele nood, waar Hij niet kan uithelpen. Geen enkel gevaar, dat Hij niet kan afwenden.

Geen vijanden van de kudde (en er zijn er wat!), die de Herder verrassen of overrompelen. Geen omdolen van de schapen, dat Hem ooit ontmoedigt. Nooit komt er een einde aan Zijn tere medelijden. Nooit houdt Zijn zorg voor Zijn kudde op. Hij waakt over haar bij dag en bij nacht. Israëls Wachter sluimert nooit. En van elk der Zijnen, hoe hulpeloos en eigenzinnig en zwerfziek ze ook zijn, zal eenmaal tenvolle bevestigd worden het woord van Zijn herderlijke bediening: “Ik geef Mijn schapen het eeuwige leven, zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken.” En tenslotte: vrijmaking voor eeuwig uit de banden van zonde en dood; toegevoegd worden tot de schare van verlost en troon

van God, om Hem te dienen, dag en nacht, in Zijn tempel. En zij horen niet meer, en zij dorsten niet meer, want het Lam, dat in het midden des troons is, zal hen weiden en zal hun een Leidsman zijn tot de levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen.

Zo de Heere wil, in het volgend nummer nog één meditatie over deze stof en dan met een wat meer persoonlijke spits.

Nu alleen de vraag: kent *gij* reeds de Goede Herder?

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

De betalingen van het abonnementsgeld over 1996 beginnen binnen te stromen. Heel fijn, en daarbij de vele overbetalingen en giften, hiervoor ontvangen we f 12.213,04. Heel hartelijk

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.

Versijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op geluidscassette en/of in braille, grootletter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

dank. Voor de school in Dundas ontvangen we van abonnees f 60,- en van de diakonie van de Chr. Geref. Kerk van Meerkerk van gift van f 100,-. Mede namens het schoolbestuur onze dank.

Drie nieuwe abonnees konden worden ingeboekt. Wie verrast ons de volgende keer met de opgaven van nieuwe abonnees?

Verschillende abonnees hebben vanwege hun hoge leeftijd, bij het begin van de nieuwe jaargang, moeten bedanken. We hopen dat jongeren de lege plaatsen weer mogen opvullen.

U kunt ze opgeven bij de administratie van Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350.

Van de redactie

Inhoud

Ds. D. Slagboom sluit de bespreking van de Nederlandse Geloofsbelijdenis af. Vele malen heeft hij erover geschreven. We zijn hem daar erkentelijk voor. Moge het geschrevene bijdragen tot een beter verstaan van de belijdenis der Kerk en bijdragen aan de beleving van de inhoud der belijdenis. In dit

nummer van ons blad treft u een eerste aflevering aan van een serie artikelen geschreven door wijlen Ds. W.F. Laman. Deze serie is van praktisch-geestelijke aard. Ds. L.W. van der Meij schrijft verder over "Zonde- en Christuskennis in het pastoraat."

Overlijden Ds. H. Wubs

We leven mee met de fam. Wubs. Zo onverwacht werd uit hun midden Ds. H. Wubs weggenomen. Sinds 1981 was hij predikant voor de varenden. Vele bezoeken heeft hij de achterliggende jaren gebracht aan varenden. De Heere zij de weduwe met de kinderen en ook andere predikantsweduwen (en kinderen) goed en nabij.

Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden

Ons blad is in aangepaste leesvorm beschikbaar. Dit wordt verzorgd door de CBB, Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden. Zij geeft een groot aantal tijdschriften uit voor blinden en slechtzienden in braille, gesproken vorm, grootletter en digitaal via de Electronische Postbus. Bij de CBB kan men zich hiervoor opgeven of nadere informatie opvragen.

AvH.

Zonde- en Christuskennis in het pastoraat (3)

De nederigheid gaat voor de eer

En wat kan de persoonlijke strijd om de toeëigening van Christus de ambtsdragers hier van groot nut zijn. Wij staan dan niet boven de gemeente. Wij gaan hun niet de les lezen, maar dan wenen wij met de wenenden. Dan zoeken wij anderen te troosten, met de vertroosting waarmee wijzelf vertroost zijn geworden. Als we het beleefd hebben en bij vernieuwing weer eens opnieuw mogen inleven: mij de voornaamste der zondaren is barmhartigheid geschied, dan zijn we met de ootmoedigheid bekleed en handelen wij "zachtken" met de zuigelingen en kinderen in Christus. De oude christenen zeiden nogal eens: kinderen worden niet met een baard geboren. Er moet plaats zijn voor opwas in de genade en kennis van de Heere Jezus Christus. We kunnen eerder beducht zijn voor al te hoge bespiegelingen van het werk Gods. Genade maakt eerlijk en voorzichtig. Naar dat de man is, is zijn kracht. En de mens is aangenaam

in hetgeen hij heeft, niet in hetgeen hij niet heeft.

Herinnering

Dikwijls ontdekken wij helemaal geen zondekennis noch enig verlangen naar geborgenheid in Christus, op onze weg door de gemeente. Keer op keer worden wij op onze huisbezoeken afgeleid. Men schakelt over op algemene onderwerpen. De meesten geven beleefdheidshalve toe, "dat de mens zondaar zal moeten worden voor God" en dat de kennis van Christus "zo groot" is. Anderen beginnen uitvoerig te verhalen dat ze iemand gekend hebben die "het" ook heeft beleefd. Soms krijgen we zelfs de indruk dat de ambtsdragers zich deze "kunst" ook eigen gemaakt hebben. Let wel, we pleiten er niet voor, dat de ambtsdrager keer op keer "zijn eigen weg" gaat "verklaren". Maar toch kan het anderszids een band geven als de ambtsdrager zijn hart eens bloot legt tijdens het gesprek. Om zielen jaloers te maken

op dat heil in Christus, opdat zij zelf ook werkzaamheden zullen krijgen met de vraag: hoe word ik met God verzoend. Of: wat moet ik doen om zalig te worden! (Handelingen 16).

Dan zal ik zelf ook nooit de avonden vergeten, die we doorgebracht hebben in de pastorie van onze br. Ds. H.C. v.d. Ent, die zoveel geduld met mijn onkunde had, dat hij menigmaal de preken van de zondag nog eens herhaalde. Dat liep weleens uit. Zodat zijn vrouw om elf uur de Bijbel pakte en zei: man, nu moet je maar eens gaan lezen. Maar wat gebeurde er, na het lezen en het gebed, gingen we door tot aan de voordeur - zodat zijn vrouw de deur opendeed en tegen mij zei: jij daarheen, en tegen haar man: en jij daarheen. Ik stond buiten en Ds. v.d. Ent ging gehoorzaam terug naar zijn gezin. Maar hij had me wel jaloers gemaakt!

Als het gaat om zonde- en Christuskennis dat is na het Woord de persoonlijke ervaring de beste leermeester.

Zijn wijzelf door dat Woord, voor de spiegel van de Wet zondaar geworden? Voordat wij klagen over de oppervlakkigheid in het kerkelijk leven, moeten wij dan onszelf niet onderzoeken of wij in het geloof zijn, of Christus, als algenoegzaam Zaligmaker, in ons is? De vraag te stellen is haar te beantwoorden: vanzelfsprekend. Oppervlakkigheid, die wij bij gemeenteleden constateren, is niet op te lossen met een formele en dode klacht over de ingezonkenheid van ons kerkelijk leven.

Of: door te zeggen: waar hoor je "het" nog, of: waar vind je het nog?

Broeders, terug naar de Bronnen. Terug naar de spiegel van de Wet. Christus is Zaligmaker van zondaren. Hij is gekomen om zalig te maken wat verloren is. Wat kan het een verademing en verkwikking zijn als wij zulke "verloren" zondaren ontmoeten (bijv. op huisbezoek). Dan reis je je weg als ambtsdrager weer met blijdschap. Zondekennis is immers nodig om de hoop van de ziel te vestigen op Christus. Die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet nodig. Hij is niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekering.

Overstroming

In zijn catechismusverklaring: "De christen geheel en al het eigendom van Christus in leven en in sterven" zegt Johannes van der Kemp, in zijn leven bedienaar van Gods heilig Woord, in

de gemeente van Dirksland, het volgende:

"We weten wel dat sommigen met een woord, of door een stil betrouwen, van de zalige (evangelie) waarheden of door een overstroming van een zalige blijdschap, die door Jezus in het hart is uitgestort, zonder veel beroering, tot Hem worden overgebracht, gelijk Mattheüs, Lydia en Zacheüs, maar we weten ook dat dit zo gewoon niet is, en ook dat ze, ofschoon ze in het eerste niet zeer over hun zonden zijn aangedaan, omdat die door 't genot der liefde verzwolgen wordt, daarna te meer over hun vorige en hun tegenwoordige zonden ter vernedering worden nedergeslagen. En is niet de verootmoediging het dagelijks werk van alle gelovigen? Immers ja!"

Wij zullen dus ambtelijk niet al die personen voor verdacht houden, die niet zo diep ingeleid zijn in de kennis van hun zonde. Het genot van de liefde Gods, kan enige tijd de zonde bedekt houden. Toch zullen we steeds moeten uitzien naar verdieping van de zonde-

kennis. Niet alsof God voorwaarden stelt, maar omdat meer zondekennis ook meer en meer de heerlijkheid van Christus zal doen zien. Zodat de beleving van Paulus ons niet onbekend blijft als hij zegt: niet meer ik leef, maar Christus leeft in mij. Meer zondekennis is noodzakelijk voor meer Christuskennis. Als wij met de bruid willen uitroepen: zulk Een is mijn liefste, gij dochters van Jeruzalem, dan moeten wij dieper graven. Dieper graven in 't Woord en in onszelf zal ook leiden tot een dieper graven naar de Schat die in de akker verborgen was. Dan gaan wij ook alles "verkopen" om die Schat te mogen bezitten. Dan achten wij met Paulus alle dingen schade en drek om de uitnemendheid der kennis van de Heere Jezus Christus. Niet om er "iets" mee te worden, maar er "niets" mee te worden. Paulus: Ik ben door de wet aan de wet gestorven, opdat ik Gode leven zou door Christus Jezus.

T.W. van der Meij.

Het Troostboek

De Heidelbergse Catechismus Zondag 15-22 door

Ds. J. v.d. Vlies

Thans is het derde deel verschenen in een serie van zes delen, preken over de stof uit de Heidelbergse Catechismus; gegrond op Gods onfeilbare Woord. In dit derde deel worden de zondagen 15 tot en met 22 behandeld. En wat ik reeds schreef met betrekking tot de andere twee delen die reeds verschenen; dit derde deel is eveneens een diepborende uitleg van ons aloude leerboek.

Ik wil dit met een aantal voorbeelden verduidelijken uit de behandeling van Zondag 15, vraag en antwoord 37.

Vr.: Wat verstaat gij door het wordeken: Geleden?

Antw.: Dat Hij aan lichaam en ziel, den gansen tijd Zijns Levens op aarde, maar inzonderheid aan het einde Zijns Levens, den toorn Gods tegen de zonde des gansen menselijken geslachts gedragen heeft, opdat Hij met Zijn lijden, als met het enige zoenoffer, ons lichaam en onze ziel van de eeuwige verdoemenis verlost, en ons Gods genade, gerechtigheid en het eeuwige leven verwierf.

Wat verstaat gij door het wordeken: Geleden? In dat wordeken ligt de liefde Gods, want: "Hierin is de liefde

Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem. Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad, en Zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening van onze zonden (Joh. 4:9-10).

Er is geen verzoening, zo er geen voldoening was aan het recht Gods. De liefde Gods geeft dus zèlf de oplossing van gerechtigheid en genade. In het diepe lijden van Zijn Zoon, de Heere Jezus Christus heeft God er Zèlf voor gezorgd, dat die twee zaken in overeenstemming gebracht werden.

"Wat verstaat gij door het wordeken: Geleden" Daar zit ten diepste een heel ernstige waarschuwing in gemeente! Het komt hier op neer dat God de zonde bezoekt. Voor iedere zonde, of u bekeerd bent of onbekeerd, of hoe u dat ook aan wilt duiden, moet er betaald worden."

Wat verstaat gij door het wordeken: Geleden? Dit, dat God gezegd heeft: "Tendage, als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven." (Gen. 2:17). En de mens heeft zich, eerlijk is eerlijk, een

duizendvoudige dood, ja de verdopenis zelf op de hals gehaald. Daarom moet Jezus Christus zo diep, zo heel diep bukken om, eerlijk is eerlijk, zondaren, Zijn Kerk, vrij te kopen van de straf naar lichaam en ziel: vrij te kopen van de verdoemenis.

Zo moet ons duidelijk zijn, dat Jezus naar Zijn mensheid, menselijk in het vlees geleden heeft, maar ook mense-lijk in Zijn ziel geleden heeft. Geleden aan lichaam en ziel. Wat wordt een zondaar daarin getekend, gemeente! Want dat Jezus geleden heeft met lichaam en ziel correspondeert met ons zondigen. De mens heeft gezondigd met zijn lichaam en met zijn ziel. Een mens zondigt met zijn handen en daarom moesten die dierbare Middelaarshanden doornageld worden! Onze voeten, die snel zijn om bloed te vergieten zijn vastgenageld in de Heere Christus!

Maar nog meer: dat hart en dat hoofd! En dan komen we al aardig dicht bij de zetel van de ziel. Dat hart, dat hart! Het zijn niet alleen mijn handen die zondigen, het zijn niet alleen mijn voeten die zondigen maar mijn hart! We lezen toch immers in de Schrift: "Want van binnen uit het hart der mensen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen. Dieverijen, gierigheden, boosheden, bedrog, on- tuchtigheid, een boos oog, lastering, hovaardij, onverstand. Al deze boze dingen komen voort van binnen, en ontreinigen den mens" (Mark. 7:21-23). Daarom is die ziel van de Heere Christus, Zijn mensenziel, doorstoken geworden. Wij zondigen met handen en voeten, met onze zintuigen, maar ook met ons hoofd, geliefde gemeente, zodat Zijn hoofd is getooid met een doornenkroon, want eerlijk is eerlijk bij God!

"Dat Hij inzonderheid aan het einde Zijns levens, de toorn, de gramschap Gods tegen de *zonde des gansen menselijken geslachts* gedragen heeft. Dat is een heel moeilijke zin, want hier wordt niet geleerd dat Jezus Christus gestorven is voor alle mensen. U kent die remonstrantse, die verderfelijke opvatting wel. Er staat hier niet dat de Heere Jezus *de zonde van alle mensen* verzoend heeft, maar dat de Heere Jezus *alle zonde van de mensen* verzoend heeft. Het gaat niet om de zonden, maar om de zonde enkelvoud. Dat houdt in, gemeente, dat de voldoening van de Heere Jezus Christus in zichzelf zo genoegzaam is dat, al zou er maar één zondaar zalig worden, de lij- densbeker van de Heere Christus niet

één druppel zelfs, verminderd zou kunnen worden. Maar daarin zit ook deze Evangelieprediking dat, al waren er duizend werelden uitverkoren, het bloed van Jezus Christus voldoende zou zijn. Dan zou dat lijden van de Heere Christus niet vermeerderd behoeven te worden, zo zegt Erskine het."

De verleiding bestaat om veel meer uit deze unieke catechismusprediking aan te halen. Ik zou zeggen oud en jong, maar ook ambtsdragers lees en herlees deze prediking, en de Heere moge Zijn rijke Zegen eraan verbinden. Hartelijk

aanbevolen. Het boek bevat 15 preken over de Zondagen 15-22 en kost f 27,50 excl. verzendkosten. De serie zal D.V. uitgebreid worden tot in totaal 6 delen.

De boeken zijn te bestellen bij:

Fam. J. Bassa
Hoogstraat 7
2965 AJ Nieuwpoort
Tel. 0184-601242
Mevr. W. van der Vlies
Oranjelaan 3
3971 HD Driebergen
Tel. 0343-518970

Elburg, Ds. J. Veenendaal

Nederlandse Geloofsbelijdenis (84)

Met groot verlangen

Nog één zin van artikel 37 rest ons. Daarmee hopen we de bespreking van onze belijdenis af te sluiten. Het is wel een heel kenmerkende zin voor het einde. Begin en einde worden erdoor verbonden.

In artikel 1, aan het begin, is de belijdenis van de enige God. De Kerk des Heeren belijdt in de betrokkenheid van het hartelijk geloof, Wie die God is. Het mondt uit in de bekende woorden, dat God "een zeer overvloedige fontein aller goeden is".

En nu aan het eind deze zin. Daar komt de verwachting van de Kerk uit op de volkomen genieting van al het goede, dat God beloofd heeft. Het blijkt dat de God, Die beleden is, niet beschaamt! De volkomen gelukzaligheid wordt om Christus' wil waar. Uit de Fontein aller goeden welt het eeuwige leven!

Die verwachting komt hier op een aparte manier uit. Er is geen triumphantelijke betuiging. Vier woorden zijn hier bepalend. Het is een verwachting "met een groot verlangen". Niet voorbij gegaan wordt aan de nood. Die nood is groot in de tijd dat onze belijdenis is opgesteld, de nood van de vervolging. Die nood is telkens groot in allerlei ellende, niet het minst in eigen bestaan. Maar juist vanuit die nood: het verlangend verwachten.

We kunnen hier wijzen op het duidelijk verband met Gods Woord. We denken aan het einde van het laatste Bijbelboek. Opvallend is het dat sommige uitgaven na de bedoelde zin nog vermelden: Openbaring 22:20 "Ja, kom Heere Jezus". Is niet wat hier staat een vertolking van dát Woord? Rijk heeft Christus betuigd dat er toekomst is voor de Kerk in de volkomen gelukzaligheid. Hij komt haastiglijk om Zijn Bruids-Kerk tot die genieting

te brengen. En nu antwoordt die Kerk door Heilige Geest in waar geloof: Amen, maar horen we ook het verlangen naar de vervulling, naar de komst van de Bruidegom: "Ja, kom Heere Jezus."

Zo gaan we deze laatste zin bezien: "Daarom verwachten wij die grote dag met een groot verlangen om ten volle te genieten de beloften Gods, in Jezus Christus, onze Heere".

In één lijn

We lezen hier van de verwachting met groot verlangen van de grote dag van Christus' wederkomst. De vraag kan opkomen hoe die verwachting zich verhoudt tot de verwachting van Gods kinderen bij het sterven. Is het zo, dat onze belijdenis eigenlijk maar één verwachting kent? De verwachting van de zalige heerlijkheid direct na het leven, die de ware vromen vertroost vóór hun sterven wordt hier niet genoemd!

Het is niet onbekend, dat er meerderen zijn, die door de troost in het terstond- delen in de hemelse zaligheid voor de ziel, een streep hebben gehaald. We blijven dan alleen maar bij de opvatting, die "dichtbij" verkondigd wordt. Het zou een onbijbelse gedachte zijn dat gelijk na het sterven de zaligheid in de hemel wacht voor de ziel. Zondag 22 vr. en antw. 57 zou dus ten onrechte zeggen, dat "mijn ziel na dit leven van stonde aan tot Christus haar Hoofd zal opgenomen worden." Het zou toch betekenen, dat Gods kinderen niet getroost kunnen worden in de zaligheid, die dichtbij is.

We moeten wel zeggen, dat de laatste zin van dit artikel in 't geheel niet gebruikt mag worden om die verwachting voor na het sterven als ongegrond te verklaren. Dat is in duidelijke strijd met wat voorgesteld is door Calvijn en

Guido de Brès zélf. Calvijn spreekt in één adem van het "met vreugde verwachten van de dag zijns doods en die der laatste opstanding". Hij getuigt ook tegen hen, die van geen zalige verwachting voor direct na het sterven willen weten en wijst daarbij o.a. op het woord van Christus tot de moordenaar "Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn". En zou Guido de Brès kort voor zijn sterven hebben kunnen schrijven: "En zie, nu is mijn God daar, Die Zijn hand naar mij uitsteekt om mij op te nemen in Zijn zalig Koninkrijk", als hij tevoren geloofd had dat deze troost er eigenlijk niet was? We moeten hier toch wel zeggen, dat hij voluit geloofde aan de zaligheid terstond na het sterven. Hij getuigde in de situatie van het naderend sterven zonder iets af te doen van de verwachting op de volle vervulling bij de wederkomst!

Zo vinden we het toch ook in Gods Woord! In de brief aan de Filippenzen, dicht bij elkaar: Fil. 1:21 "Het leven is mij Christus en het sterven mij gewin..", de verwachting bij het sterven en ook Fil. 3:20,21 "...waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, Die ons vernederd lichaam veranderen zal..", de verwachting op de volle vervulling van de beloften bij de wederkomst. Het is de lijn in Gods Woord: voor Gods kinderen, direct zalig na het sterven, en toch nog de verwachting op de volkomenheid naar ziel en lichaam. Het verlangend verwachten is wél onderscheiden in de omstandigheden en toch - omdat het Gods werk is - niet te scheiden. Hier geldt toch ook zeker, wat Calvijn ook bij deze zaak opmerkt: "Laat ons tevreden zijn met de grenzen, die ons van Godswege zijn voorgeschreven..."

Liefdesverlangen

In het groot verlangen komt de liefde uit van de Bruids-Kerk. Eigenlijk is alle echt geestelijke verlangen, zoals Gods Geest het werkt in de harten van de Zijnen, liefdesverlangen. We merken al in Psalm 42: "gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot u God! Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God.." (2 en 3). Het is toch niet anders - vanuit een diep-doorleefd gemis - dan het liefdesverlangen naar de gemeenschap met God. Er is een eenheid in alle waar verlangen tot in dit verlangen, dat hier beleden wordt.

Echte liefde gaat het niet allereerst om de gaven maar om de persoon. Wie een vrouw trouwt om het geld, dat ze

meebrengt zonder dat het om haar te doen is, is in feite ongelukkig. Het groot verlangen naar de grote dag van Christus' wederkomst gaat het ook allereerst niet om gaven, die die dag brengt, maar om de hemelse Bruidegom Zélf. Zijn Naam wordt hier aan het einde voluit genoemd: Jezus Christus, onze Heere!

Hij verlangt naar Zijn bruid. Hij wil die bruid doen delen in de volle liefdesgemeenschap. Hij wil die bruid brengen tot de bruiloft des Lams. 't Gaat van Hem uit vanwege Zijn werk en vele diensten. Ja, ten diepste gaat het van het welbehagen Gods uit. Hij heeft haar gekregen van de Vader.

Het is niet voor niets dat in het gedeelte, waarvan dit laatste stukje belijdenis de weerklink van is, de Kerk zó genoemd wordt: de Bruid. "En de Geest en de Bruid zeggen: Kom.." Het liefdesverlangen naar de wederkomst is geen vrucht van eigen akker. Die is er alleen door de Heilige Geest. Die Geest wordt gedreven door Goddelijke liefde. Die Geest begeert de volle verheerlijking van de Bruidegom. Die Geest werkt in de Kerk, de Bruid. Hij bidt in haar met onuitsprekelijke zuchtingen. Hij werkt én versterkt de liefde in de harten van allen, die tot die Bruids-Kerk behoren. Zo verlangt het hart van de Kerk naar de volle vereniging met Hem. Het is tegelijk: naar de volle verheerlijking van God.

Niet ledig maar werkzaam

Het verlangen, waarom het hier gaat, maakt niet ledig maar juist werkzaam. Het betekent dus geen afwachten in laauwheid en dodigheid zonder de doorwerkende kracht van de waarachtige bekering.

Indringend wordt in de Evangelieën en de Nieuw-Testamentische brieven gesproken van roeping tot heiligmaking in het leven van de Kerk des Heeren in verband met de grote dag van Christus wederkomst. We kunnen denken aan Lucas 22:34-36: "En wacht uzelf dat uw harten niet te eniger tijd bezwaard worden met brasserij en dronkenschap en zorgvuldigheden des levens en dat u die dag niet onvoorzien overkome" en ook aan 2 Petrus 3:11 en 12: "Dewijl dan deze dingen alle vergaan, hoedanigen behoort gij te zijn in heilige wandel en godzaligheid!.."

't Is allebei waar: het gericht zijn-op-die-grote-dag in waar verlangen doet des te meer waken tegen de zonde en ongerechtigheid en het betrachten van een heilige wandel. Maar anderzijds:

het gebrek daarin, het telkens maar achterblijven vanwege het oude bestaan, doet meer uitzien naar de grote dag. Het ten volle genieten van de beloften Gods geldt toch ook zeker daarin dat Gods kinderen gebracht worden tot het leven en dienen zonder zonde in volmaaktheid voor de troon van God!

Ook in een ander opzicht maakt dit verlangen naar die dag niet ledig maar werkzaam. Dit verlangen wordt in de praktijk gekend in een leven, dat leert sterven aan de liefde tot deze tegenwoordige wereld. Calvijn schrijft daar van, Institutie, het bekende hoofdstuk over "de overdenking van het toekomstige leven". Hij wist van de boeien, die daarvan afhouden dat alleen in de leerschool van Christus geleerd wordt "de dag zijns doods en die der laatste opstanding met vreugde" te verwachten. Betekent dat nu dat men het tegenwoordige leven ontvlucht en zijn aardse roeping niet betracht? Verre vandaar: het vervullen van de roeping en taak (op deze aarde) blijft eis Gods en wordt, bij de beleving, dat de tijd kort is, des te meer betracht.

Tenslotte kunnen we nog wijzen op een ander aspect. Het verwachten met groot verlangen maakt ook niet onverschillig ten aanzien van onze medemens en eeuwige belangen. Het zou misschien kunnen lijken, dat dit verlangen helemaal op de vervulling van eigen zaligheid gericht is met voorbijzien van die van een ander. Het is niet zo. Daar wordt juist genodigd in de tijd der genade tot bekering en geloof. Laten we maar weer denken aan Openbaring 22 Op het "kom van de Geest en de bruid staat zo sprekend: "En die het hoort zegge: Kom! En die dorst heeft kome; en die wil, neme het water des levens om niet". Daar is de nodiging! Die zelf een levend lid van de Kerk mag zijn, begeert dat er meerderen zijn, die uitzien naar de heilvolle komst van Christus. De verwachting is op de volheid gericht, ook van de Kerk des Heeren.

Merkteken

Calvijn noemt de rechte verwachting van de grote dag een "merkteken" van de ware gelovigen. De vraag moet wel aan het eind gesteld worden: komt dat uit in de Kerk van vandaag? Helaas moeten we zeggen, dat dat grote verlangen vandaag weinig openbaar komt in de positieve zin van het laatste artikel in onze belijdenis. Daarbij teken ik graag aan dat het dan niet gaat om een apart maranatha-geloof, dat geen of

weinig verband heeft met het belijden en beleven van het geloof in de Drieëinige God en de zaligheid, die daarin ligt. De verwachting van de wederkomst werd in de tijd van de reformatie beleefd in de verbondenheid aan het gehéél, zeker wel aan de belijdenis van Gods enkele genade in Christus. Het moet ook wel opvallen, dat deze belijdenis zo'n plaats gekregen heeft in het leven van de kerk in die tijd. Laten we bijvoorbeeld denken aan het "Doopsformulier, het gebed vóór de doop".. en ten laatste dage voor de rechterstoel van Christus zonder verschrikken moge verschijnen.. "en aan het Avondmaalsformulier, het gebed vóór het avondmaal".. en in alle droefenis met opgeheven hoofd onze Heere Jezus Christus uit de hemel verwachten, waar Hij onze sterfelijke lichamen aan Zijn verheerlijkt lichaam gelijk maken en ons tot Zich nemen zal in eeuwigheid".

Moeten we niet zeggen dat die verwachting van de wederkomst vandaag in de praktijk van het geloofsleven weinig gevonden wordt?

We gaan die tijd niet verheerlijken. Het was toen ook genade, als het

beleefd werd. Het was toen ook niet algemeen. Toch.. wie kennis neemt van wat er in die tijd geschreven is, moet zeggen dat het toen meer leefde, terwijl de Kerk des Heeren het zo zwaar te verduren had.

't Gaat tenslotte niet allermeeft om een vergelijking met die tijd maar om het gesteld worden tegenover wat God geopenbaard heeft! Dan komt de Kerk vandaag in haar armoede uit. Er valt op veel te wijzen. We horen klachten genoeg: over het geboeid zijn in deze tijd aan deze wereld, over het gebrek aan zekerheid, over weinig doorbrekend werk. Maar alle klachten zijn nog geen schuldertekening. Daar brengt de Heilige Geest. Die Geest hebben we als Kerk in het geheel en persoonlijk nodig om in verootmoediging onder God het gebed van de Bruids-Kerk te kennen: "Ontwaak, noordenwind! en kom Gij zuidenwind! doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien" "En de Geest en de Bruid zeggen: Kom!"

D. Slagboom.

Practica (1)

Neen, 't ligt helemaal niet in mijn bedoeling om u vreemde woorden te gaan leren. Wij, Nederlanders, hebben onze handen vol met de taal van dit land.

Toch is het hierboven afgedrukte woord, zelfs voor de meest eenvoudigen, niet moeilijk te vatten. De woorden "praktijk" en "practisch" gebruiken wij zo gemakkelijk, dat niemand daar moeite mee heeft.

Wij willen proberen in deze rubriek met elkaar te gaan spreken over verschillende dingen, die het praktische leven raken en wel van geestelijke aard.

Ten eerste ben ik mij ervan bewust, dat wij een moeilijk en een gevaarlijk terrein gaan betreden.

Moeilijk omdat de dingen die hier besproken zullen worden, beter te beleven dan te bespreken zijn.

Gevaarlijk omdat men t.a.v. de praktijk der godzaligheid zeker fout gaat, wanneer men niet als uitgangspunt en basis heeft het onfeilbaar Woord van God. Doch hoe moeilijk en gevaarlijk dit terrein ook moge zijn, toch is het betreden daarvan noodzakelijk.

Wat is vandaag aan de dag de doorsnee-klacht?

Bij het stellen van deze vraag, denk ik terug aan de vraag, die de kerkeraden gesteld wordt naar Art. 41 D.K.O. op de vergaderingen van de Olasses. Zowel in het oude Vaderland als hier is een ontstellende overeenkomst. Meestal zijn de antwoorden een variant op deze constatering: "Weinig functionering van het werk van de Heilige Geest bij de leden der gemeente!"

Misschien zijn er die vragen: wat is dat functionering van het werk van de Heilige Geest?

Laat ik beginnen met te zeggen wat het niet is.

Het is geen redeneren breed-uit over Schrift en Confessie. In sommige kringen houdt men daarvan en bestempelelen dat als geestelijk leven. En wanneer dat vaker voorkomt, durft men spreken van opgewekt geestelijk leven. Men zegt dan wel dat het om de eer Gods gaat, doch de Kenner van het hart ziet, dat de mens daar voor 100% in zit. De spreker heeft niet zelden schik in zichzelf wanneer hij een kring luisteraars op deze wijs kan amuseren. En bij het gemis van de kleinste dosis bescheidenheid, durft hij na afloop nog vragen (onder vier ogen natuurlijk)en hoe heb ik dat vanavond

gezegd?

Neen, dat is de functionering van het werk des Heiligen Geestes in ons niet. Wat het dan wèl is?

De mens in wiens leven de Heilige Geest in kwam gaat niet zeggen, maar luisteren! Luisteren naar wat de Heere door Woord en Geest tot hem zegt. Hij gaat luisteren naar de Zichzelf openbarende God in het Woord bij het licht, dat de Heilige Geest ontsteekt.

Wij vinden dat in Psalm 25: "De verborgenheid des Heeren is voor degenen, die Hem vrezen en Zijn Verbond om hun die bekend te maken."

Berijmd zingen wij dat: "Gods verborgen omgang vinden zielen waar Zijn vrees in woont." Dus zielen, begiftigd met de vrees des Heeren, vinden Gods verborgen omgang.

Zowel de profeet Jeremia (hfdst. 10:7), als de apostel Johannes (Openb. 15:4) geven uiting aan de vrees des Heeren, wanneer zij als in koor zeggen: "Wie zou U niet vrezen, Heere.... het komt U toe, want Gij alleen zijt heilig!"

Hier beluistert gij geen slaafse kruiperij. Ook geen liefdeloze plichtmatigheid: Maar eerbied en diep ontzag. Deze kinderlijke vrees is geboren uit Gods-ontmoeting. Geen natuurprodukt van beneden, maar een hemelgeschenk van boven.

De ontvangen liefde van en daarom tot God is zo intens, dat de Sioniet de Drieëinige God niet bemint omdat God hem zoveel geeft, maar vanwege Zijn Zelfs beginnenswaardigheids wil. Deze beminlijke Majesteit is Zijn Eén en zijn Al. Zijn Souverein, Die met Zijn maaksel kan en mag doen wat hem behaagt. De volmaakt Rechtvaardige, Die zelfs in de duisterste wegen, nimmer onrecht doet. De alleen-wijze Koning, Die Zich nimmer vergist, Die alle levensdraden - zowel van mij enkeling, als van de wereldheerschappij - in Zijn vaste hand heeft en houdt, Die alles leidt langs de door Zijn wijsheid uitgedachte banen, Die dwars door de val heen Zijn schepping leidt tot Zijn verheerlijking.

In deze kinder-vrees buigen aan des Heeren troon, is de zaligste bezigheid. Heeft deze vrees des Heeren een verborgen zijde, haar openbaarwording naar buiten noemt de Heilige Schrift Godzaligheid.

Vandaar zegt onze Heidelberger: "'t Is onmogelijk, dat zo wie Christus door een waarachtig geloof is ingeplant, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid."

Wanneer dr. Gijsbertus Voetius het in

Zijn geschriften heeft over de praktijk der godzaligheid, zegt hij niet beter te kunnen doen, dan Cyprianus te laten spreken, die hierover aldus sprak: "Zij bestaat in nederigheid in de omgang, standvastigheid in het geloof, bescheidenheid in de woorden, rechtvaardigheid in de daden, barmhartigheid in de werken, kuisheid in de zeden; zij weet niet onrecht te doen, maar kan het haar aangedane wel verdragen; zij houdt de vrede met de broeder en, heeft God lief van ganser harte, bemint Hem als Vader, vreest Hem als God; zij stelt niets boven Christus, naardien Hij niets boven ons gesteld heeft; Zijn liefde hangt zij onafscheidelijk aan; als het gaat om Zijn Naam en eer, betoont zij standvastigheid in de belijdenis, geloof in de strijd; in de dood verwacht zij met lijdzaamheid de Kroon, dat is: zij wil het gebod Gods doen, zij wil de Wil des Vaders volbrengen." Hier ware heel veel bij te doen, doch ik heb de maat allang overschreden. Is de eerste werkzaamheid der ziel, als vrucht van het werk des Geestes in ons luisteren, dit luisteren gaat zich uit in het spreken met de Heere, dat wij noemen het gebed. Doch daarover een volgende maal. Uit de "Messenger" in Canada (1959-1960) *Wijlen Ds. W.F. Laman.*

Boekbesprekingen

Wulfert Floor, **Uit het zaaivat**, Bijbels dagboek samengesteld en geredigeerd door dhr. J. van den Brink, f 49,50, Uitgeverij de Groot Goudriaan te Kampen.

Wulfert Floor leefde van 1818-1876 in de gemeente van Driebergen. Hij was landbouwer van professie. Daarnaast oefende hij (voor de eerste maal op 26-jarige leeftijd op een boerderij onder Doorn). Oefenen is een godsdienstige samenkomst houden zonder in het predikambt te staan met als doel de hoorders te stichten, te onderwijzen, te troosten en te vermanen. Het dagboek is samengesteld uit acht bundels "Al de Eenvoudige Oefeningen" en uit de bundel "Nagelaten oefeningen" totaal 181 oefeningen. Er is weleens iets weggelaten omdat een gedeelte te lang was. Spelling en punctuatie zijn aangepast. De titel is ontleend aan de 23ste oefening van de achtste bundel. Daar schreef Floor: "Och, ik hoop dat ik thans de zaaier mogt zijn en gijlieden de eter!" Hij begeerde het zaad van Gods Woord in alle eenvoudigheid uit te strooien. Gezien de belang-

stelling die er tot op de dag van vandaag voor zijn oefeningen is, zal ook dit keurig verzorgde dagboek zijn weg wel weten te vinden.

We besluiten met een citaat uit het stukje van 1 januari "Bedenk dit, o mens! en begin er toch vroeg aan om uw zaligheid uit te werken met vreze en beven. Tel uw dagen en bedenk dat elke dag, ja elk uur dat gij hier verloren laat gaan, eenmaal door u zal moeten verantwoord worden!" Dit schreef Floor naar aanleiding van de tekst "Leer ons alzo onze dagen tellen..." Psalm 90:12.

Jan Geense, **Uit genade zalig geworden**, 68 blz., f 14,90, Uitgeverij den Hertog B.V. te Houten.

Jan Geense leefde van 1848-1933. Op eenvoudige wijze heeft hij zijn bekeeringsweg beschreven en de bemoeienissen en uitredingen Gods die hij heeft mogen ondervinden. Het boekje bevat een voorwoord van Ds. G.H. Kersten en een naschrift van Pleun Kleijn. Op blz. 47 en 48 wordt een bijzonder voorval vermeld dat we door willen geven. Schipper Geense kwam in het laatste van de week in Antwerpen aan. Zaterdag kwam men zeggen dat hij de volgende dag zou moeten lossen. Hij weigerde dat. Men zei dat hij er zelf niets aan zou behoeven te doen. Ze zouden de luiken voor hem openleggen en weer terugleggen. Geense kon het echter niet goedkeuren. Hij stortte in het vooronder zijn hart uit voor den Heere Die machtig was het lossen te verhinderen. Wat gebeurde? Zondagmorgen was alles met ijs bedekt. Het had geregend en daarna gevoren. Het was in het laatst van april. Zeer opmerkelijk. Er kon niet gelost worden op zondag. 's Maandags was het mooi weer en het ijs was weggedooid zodat er wel gelost kon worden. Hier zien we duidelijk dat er niets bij geval geschiedt, maar dat de Heere in Zijn voorzienigheid zelfs over de weersomstandigheden regeert.

Welkom op het Binnenhof

De predikantenbijeenkomsten van de SGP op het Binnenhof slaan aan. Het aantal aanmeldingen overtreft de verwachtingen. Daarom hebben we aan de eerste drie bijeenkomsten nog een vierde toegevoegd. Predikanten (en hun vrouwen) die om wat voor reden dan ook geen gebruik konden maken

van onze eerdere uitnodiging kunnen dat dan alsnog doen.

Plaats : Binnenhof te Den Haag

Datum: Deo Volente 22 maart 1996

Tijd : 9.15 uur - 14.00 uur

Aanmelding vóór 15 maart, telefoon: 070-3468688/3456226.

Wie meer wil weten over het bezoek aan de Tweede Kamer kan die informatie via dezelfde telefoonnummers opvragen.

Van harte welkom!

Ir B.J. van der Vlies

Mr G. Holdijk

De Stichting Bureau Kraam- en Gezinszorg bemiddelt tussen hulpaanvragers en zelfstandige gediplomeerde verzorgenden en helpt daar waar geen tv aanwezig is. Voor uw hulpaanvraag en inlichtingen kunt u bellen:

Ons nieuwe telefoonnummer is:
0318 - 52 77 99

Voor kraamhulp graag tijdig bellen.

- Wij verzorgen begravenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welk begrafenisfonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begrafenisverzorging Vos

Het Drie 32
3888 KE Uddel
Telefoon 0577-401689

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

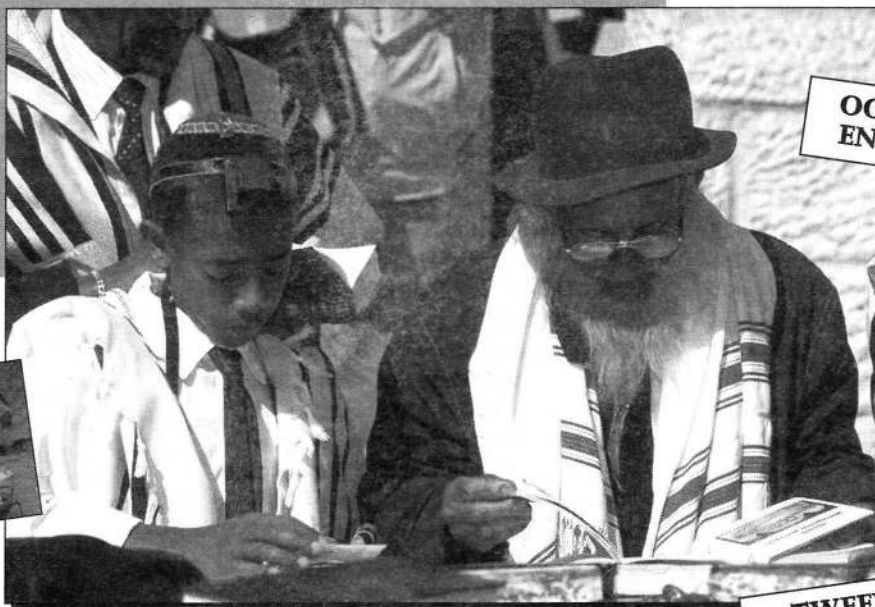
Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

ISRAËL

HET LAND VAN MELK EN HONING

OOK JONGEREN
EN 25+-REIZEN

TWEEWEEKSE
RONDREIS VANAF
f 1.998,-

Met Amicitia is een reis naar Israël meer dan een vakantiereis. Israël, een land dat ons zo na aan het hart ligt. Meniggeen droomt van een bezoek aan het land van de Bijbel. Met eigen ogen de Bijbelse plaatsen zien en u voorstellen hoe het allemaal geweest is. U doorkruist het land in zijn lengte en breedte. Vanaf de Olijfberg Jeruzalem zien liggen. Varen op het Meer van Galilea. De tocht door de woestijn is onvergetelijk.

Van Dan tot Eilat reizen

Datum Reisleider

19 MRT. o.l.v. DS. K.J. SCHIPPER

16 APR. o.l.v. DS. A. JONKER

30 APR. o.l.v. DS. J. KOPPELAAR

7 MEI o.l.v. DS. J.W. VAN ESTRİK

5 JUNI o.l.v. DS. P. MOLENAAR

27 AUG. o.l.v. DS. K.J. SCHIPPER

8 OKT. o.l.v. DS. M. VAN CAMPEN

13 NOV. o.l.v. DS. J. DEN HOED

Exodus-reis

Een boeiende reis door Israël, de Sinaï-woestijn en Jordanië. Een echte Exodus-reis. Vanaf de berg Nebo zien we het Beloofde Land liggen. Tot slot gaan we 'op' naar Jeruzalem.

23 APR. o.l.v. DS. H.H. KLOMP

Jongeren Israël-reizen

Israël verwelkomt graag Amicitia-vrienden, die belangstelling hebben voor het Land van Melk en Honing.

ISRAEL-REIZEN VOOR JONGEREN

16 JULI o.l.v. DS. P. VAN DE KRAAN

6 AUG. o.l.v. DS. D.P.H.C. LOOIJEN

ISRAEL & JORDANIE-REIS VOOR 25+-ERS

30 JULI o.l.v. DRS. I.A. KOLE

Je reis combineert historie en avontuur

- Slapen bij de Bedoeïenen.
- Wandeltocht over de stadsmuren van Jeruzalem.
- Beklimming van de berg Horeb.
- Geniet van de spetterende waterval bij de Banias.

AMICITIA
VRIENDSCHAPSREIZEN

Telefoon (078) 6125500

Bon voor verrassende Israël-reizen

Graag ontvang ik de nieuwe reisgids(en) 1996:

- ☐ Alle leeftijden reisgids
☐ Jongeren reisgids

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

Tel. nr.:

Bon opsturen in een gefrankeerde envelop
naar: Amicitia Reizen, Postbus 135;
3330 AC Zwijndrecht

Amicitia Vakanties. Altijd Verrassend.